

על הפרק

הבדרך זו נגדיל את ייצור הבשר?

יש לציין שמיום קום המדינה ועד היום התקדמנו יפה בהספקת בשר בקר מתוצרת הארץ. זכורים עמנו הימים כשהבשר היה מופיע על שולחן הצרכנים לעתים די רחוקות, במנה קצובה בגרמים לנפש, ורובה ככולה מתוצרת חוץ. כבשר קפוא מיובא. מהנתונים הסטטיסטיים לשנת 1964 אנו למדים שעדרי הבקר בארץ סיפקו באותה שנה לבתי-המטבחיים למעלה מ-81 אלף ראש, שמשקלם החי הכללי הסתכם ב-30 אלף טונות; חלקו של הבשר מתוצרת הארץ היווה כ-45% מכלל הצריכה של בשר-בקר (בשנת 1964). מקורות הבשר הזה הם: עדרי הבקר לחלב, עדרי הבקר לבשר, ועדרי הבקר המקומי שביישובי המיעוטים. לא נטעה בהרבה אם נאמוד את חלקו של עדר החלב בהספקת הבשר הנ"ל ב-80% מכלל האספקה. חשיבותו המיוחדת של עדר החלב כספק בשר עלתה באופן מיוחד כשהוחל בפיתוח והרחבה של ענף עגלי המרבק. די אם נזכיר שסוג זה של בהמות סיפק בשנת 1958 4,600 טונות (משקל חי) וב-1964 עלתה ההספקה ממקור זה עד למעלה מ-17,000 טונות. גם הפרות, הנפסלות בעדרי החלב, מהוות מקור נכבד בשוק הבשר, וזה — מחמת הרווייה בייצור חלב והיצאה של פרות רבות בעקב בירור, מחלות עטין, עקרות וכדומה; ב-1958 הוצאו לשוק הבשר כ-11 אלף פרות במשקל חי של 4,600 טונה ובשנת 1964 עלה מספרן עד 18,627 במשקל חי של 8,500 טונה. אולם, כאמור, ההספקת הבשר הטרי מכסה רק כ-45% מהצריכה, וכאילו אין די בכך, כיוון שהדרישה הגדלה והולכת לבשר בקר טרי עולה בעקב עליית רמת-החיים בכללותה וצרכנים רבים דוחים את הבשר הקפוא המיובא, על אף מחירו הזול יותר, יחסית.

המחיר הגבוה, השורר בארץ לבשר עגל המרבק, משמש, כידוע, גורם מפתה לייצור סוג

זה של בשר, והעדות לכך — המחיר הגבוה לעגלים בני שבוע, שפטמים רבים היו מוכנים בעבר לשאת בו.

תהליך זה של רדיפה אחר נתח הבשר הצעיר, דל השומן, זוהי תופעה כללית ברוב הארצות. בולטת באופן מיוחד עובדה זו באיטליה, בה גאתה צריכת בשר בקר בקצב בלתי רגיל בשנים האחרונות ופטמי ארץ זו פשטו על ארצות רבות כדי לאסוף עגלים רכים (בני שבוע) למר-בק. משדללו, או נסתתמו המקורות בארצות אירופה, החליטו על מיבצע נועז — הטסת עגלים כאלה מארצות הברית, המשמשת מקור בלתי נדלה לסוג זה של עגלים. נתגלה שרכישת העגלים בדרך זו היתה כרוכה בפחת עצום מחד מח תמוחה; לפי מקורות שונים הגיעה התמוחה ל-25%-30% מכלל המשלוחים שהוטסו. כנראה שפטמי איטליה לא יכלו לעמוד בקשיים אלה והאימפורטים הופסקו.

יש להניח שגם בארץ נמצאו מאמינים בדרך זו של הגדלת ייצור הבשר, ועד עתה הובאו שני משלוחים בדרך האויר. במשלוח הראשון הובאו 30 עגל לניסיון, בגילים של 3-2 שבועות. עגלים אלה הגיעו במצב טוב ובמשך החדש הראשון להימצאם בארץ לא נתגלו בהם כל מחלות שהן ולא קרו מקרי מות. תוצאות טובות אלה עודדו כנראה את יוזמי המפעל הזה ובחודש מאי הובא משלוח של 360 עגל באוירון אחד, והנה מה שנתפרסם על משלוח זה ב"דבר" מיום 14.6.65: "במשלוח השני, שהגיע לארץ במאי היתה תמותה גדולה. במשלוח זה נתגלתה 'מחלת הרי-רית', הנגרמת ע"י נגיף. עד היום מתו מהמשלוח הזה 75 עגלים, שהם כ-20% מהמשלוח".

יש יסוד רב להתייחס בשלילה גמורה לתכנית זו של "פתרון" המחסור בבשר טרי, ונמנה את הטעמים העיקריים: (1) החשש לפחת הגידול מחמת תמותה, שהכריח אף את האיטלקים תאבי-הבשר לחדול מכך; (2) קיים חשש של

ייצור בשר העגלים מתוצרת הארץ, לכשיוקדש מאמץ-מה מצד בוקרינו למניעת התמותה של הוולדות בעדרינו ולשיפור הפוריות של פרר-תינו? ולמה לא נמצא דרכים למנוע שחיתת כל כך הרבה „בני-בקר זכרים ובני-בקר נקבות” בגיל הרך, כמשקלם החי מתנודד סביב 200 ק"ג בס"ה? האמנם היה הכרח, בשנת 1964 לשחוט את כל ה-15 אלף עגלים ועגלות מסוג זה ולוותר על ייצור (באמצעותם) של אלפיים טונות משקל חי נוסף? האמנם, יותר קל ויותר חסכוני יהיה לתקן את החסר (מחמת הזנחות בעדרינו) בדרך הייבוא של אלפים רבים של עגלים... מוטסים באווירונים דווקא?

אל לנו לבקש פתרונות שנראים כה קוסמים ממבט ראשון, ואל לנו להיכנע ללחץ של בעלי התאווה לבשר טרי דווקא ולהיגרר אחרי תכניות מפ.קפקות למדי, בה בשעה שקיימים סיכויים להרחיב את ייצור הבשר גם ממקורותינו

אנו!

החדרת מחלות לעדרים שלנו, כיוון שעגלים אלה נפוצים ברחבי הארץ ואין מרכזים אותם במפסמות מרכזיות, מחוץ למשקים. ספק גדול הוא אם אפשר למנוע התפשטות מחלות אלה, אף אם יונהג פיקוח וואטרינארי בכל שלבי הביצוע של קניית העגלים, הטסתם וחלוקתם למשקים בארץ; (3) מחירו של עגל כזה, עם הגיעו ארצה, הוא כ-325 ל"י ובכלל זה כ-300 לירה במטבע חוץ (כ-100 דולר), הרי יש בכך ביזבז רב במטבע חוץ, כשבמאה דולר אלה אפ"ר שר לייבא כמות גדולה בהרבה של בשר אכיל, במקום הקילוגרמים המעטים של משקל חי בעגרי לים החיים; (4) אין ספק שרבים מבין רוכשי עגלים אלה אף לא יבואו על שכרם, כפי שנוכחו כבר לא מעטים מבין אלה שנהגו לרכוש עגלים מתוצרת הארץ, אם כי לא נתלוו אליהם הסיכור נים, הכרוכים בעגלי האווירונים.

למה לנו, איפוא, להסתבך בצרה זו, בשעה שקיימות אפשרויות נכבדות למדי להרחיב את

המלאי של מוצרי חלב בארצות הברית

לפי הודעה של „קומודיטי קראדיט קורפוריישן” פוחת והולך באופן שיטתי המלאי של חמאה, גבינה ואבקת חלב, עד כדי סיכון ההתחייבויות הקיימות לגבי הכפסה לארצות חוץ. להלן מצב המלאי בשלוש השנים האחרונות (באלפי טונות).

התאריך	חמאה	גבינה	אבקת חלב
אוקטובר 62	120.8	11.5	178.1
63 "	32.8	11.6	31.6
64 "	28.0	12.0	63.1

ייצור חלב בנורבגיה בשנים 1960/64

למרות שמספר פרות החלב בנורבגיה ירד בשנים הנ"ל ב-4%, יש לציין עליה מתמדת בייצור החלב. כידוע מייצרים את רוב החלב בנורבגיה בחדשי הקיץ המעטים.

השנה	במיליוני ליטרים
1960	959
1961	962
1962	999
1963	1018
1964	1036

המוצר העיקרי הנורבגי לייצוא היא הגבינה, ורק אחריה החמאה. החל מחודש אוגוסט, עם הירידה של אפשרויות הרעייה, נסגרות רוב המחלבות האזוריות, כיוון שכמויות החלב מספיקות בקושי לצריכת חלב שתייה בערים הגדולות.